

Posudek oponenta na diplomovou práci

Autorka práce: Bc. Tereza Řezníčková

Název práce: Sex flushes: Termální a barevné reakce v obličejové oblasti při sexuálním vzrušení žen

Oponent: Mgr. Ondřej Novák

Předložená diplomová práce se zabývá teplotními a barevnými změnami pokožky v rámci fenoménu červenání se (rdění). Cílem výzkumu bylo experimentálně zjistit rozdíly v šesti oblastech tváře a dekoltu v reakci na pět odlišných situací a zjištění existence vztahu mezi teplotními a barevnými změnami. Záměr práce hodnotím jako inovativní, potenciálně přínosný a současně vysoce metodologicky náročný.

Po **formální stránce** předložená práce obsahuje 61 stran textu a 4 strany přehledu použité literatury. Většina odkazované literatury je zahraniční. Teoretická část práce je rozdělena do šesti kapitol. Empirická část sestává z pěti kapitol a je výrazně delší (41 stran).

V **teoretické části** autorka stručně představuje historii zkoumání rdění, mechanismy rdění na fyziologické a psychologické úrovni. Ve větší části textu rozebírá metodologickou problematiku výzkumu rdění, metody používané jak pro měření a analýzu tohoto jevu, tak pro jeho vyvolání.

Teoretická část je Achillovou patou této diplomové práce. Autorka se prohřešuje vůči citační normě APA. U přímých citací neuvádí stranu zdroje, ze kterého byla citace převzata. Opakovaně nejmenuje u citací v textu všechny autory (podle APA je nutné uvést napoprvé všechny autory, pokud jejich počet nepřekročí šest). Dopouští se řady nekonzistencí v seznamu literatury, kde je též jedna citace zdvojená. Naproti tomu autorka prokazuje dobrou orientaci v literatuře, informace podává srozumitelně a v logickém pořadí.

Autorka se dále dopouští řady stylistických chyb. Kupříkladu v úvodu se dozvídáme o tom, že „sex flushes“ jsou barevné změny, aniž bychom však věděli, že se jedná o změny na pokožce. Autorka dále opakovaně využívá v práci anglického termínu „sex flushes“, ačkoliv hned v úvodu cituje jeho český překlad (sexuální návaly). Až ve čtvrté kapitole vyjasňuje, jaký je rozdíl mezi sexuálními návaly a jinými druhy rdění. Vysvětlení zkratky ROI („region of interest“) se objevuje až po jejím osmém použití v textu. Některé termíny jsou uváděny nekonzistentně (alfa-receptory & α -receptory). Kulhavě formulované věty, chybějící či špatně umístěná interpunkční znaménka a překlady také nepřispívají ke snadnému pochopení textu.

V **empirické části** autorka srovnává na souboru 21 žen teplotní a barevné změny v reakci na 5 experimentálních (trapnost, hrdost, dvoření, vlastní erotická fantazie a řízená erotická imaginace) a 2 kontrolní podmínky (řízená relaxace označovaná jako baseline a imaginace místnosti plné květin a motýlů). Autorka se zaměřuje na 6 oblastí tváře a dekoltu (oblasti čela, očí, nosu, tváří, úst a dekoltu). Mezi hlavní zjištění patří odlišná distribuce části teplotních a barevných změn v závislosti na podnětové situaci a absence souvislosti mezi teplotními a barevnými změnami *per se*.

Empirickou část považuji za silnou stránku předkládané diplomové práce. Vlastní výzkum v této oblasti je vysoce technicky a metodologicky náročný. Autorka se s touto výzvou utkala se ctí a popisuje funkční metodiku zaměřenou na zodpovězení výzkumných otázek. Za celým projektem je vidět ohromné množství práce (postavení speciálního stanu, zapojení speciálního fotografického náčiní, apod.). Z metodologického hlediska se mi líbí využití dvou kontrolních podmínek, i když o jejich konkrétní formě by se dalo diskutovat (imaginace místnosti s květinami a motýly není ekvivalentem k navozování pocitů pomocí autobiografických vzpomínek). Zvláště oceňuji propojení jednotlivých experimentálních podmínek řízenou imaginací zimní krajiny, i když tato inovace není zcela dotažena do konce. Jak sama autorka v diskuzi uvádí, „v rámci našeho designu mohlo docházet k tomu, že se teplotní a barevné změny nenavracely mezi situacemi k bazální hladině.“ (str. 58). Proč tedy nevyužít právě tato *intermezza* a nevyhodnotit je jako baseline pro každou následující experimentální podmínku? Data k tomuto účelu autorka má, jelikož pořizovala kontinuální záznam jak termo, tak běžnou kamerou.

Autorka často neuvádí výsledky, které nejsou statisticky významné. Chápu snahu ušetřit čtenáře zahlcením daty, ale úplné uvádění výsledků je klíčové v jakémkoliv záznamu o výzkumné studii (zvláště s ohledem na potenciální budoucí meta-analytická srovnání). Prostor pro přehledové tabulky výsledků je v Přílohách. Dále, přestože autorka uvádí, že zaznamenávala subjektivní hodnocení každé experimentální situace, tato proměnná není nikde uvedena! Přitom se jedná o jednu z nejdůležitějších proměnných, jelikož v této situaci představuje „*manipulation check*“, tedy ověření navození kýženého pocitu v probandovi. O to důležitější tato proměnná je, pokud jsou stimuly ryze subjektivní, jako je tomu u navozování trapnosti, hrdosti a situace dvoření pomocí vlastních vzpomínek.

Vzhledem k náročnosti experimentu pro probandy a jeho průběhu postrádám v práci zmínku o schválení etickou komisí. Zajímalo by mne také, zda autorka získala od všech zainteresovaných osob souhlas k využití jejich fotografií v této práci.

Celkově se jedná o velmi zajímavou práci. Autorka prokázala orientaci v literatuře a schopnost pracovat na metodologicky náročných projektech. Přes řadu výhrad k teoretické části a několika námitkám k empirické části považuji provedený výzkum za smysluplný a vhodně vyhodnocený.

Předloženou práci hodnotím **velmi dobře a doporučuji k obhajobě.**

Otázky a podněty pro diskuzi:

- V předchozích výzkumech úspěšně používali real-life metody vyvolání pocitů trapnosti, např. sledování videonahrávky vlastního zpěvu (Shearn, Bergman, Hill, Abel, & Hinds, 1990). Proč jste se rozhodla využít spíše imaginace a autobiografických vzpomínek než některé z těchto metod?
- Měřila jste během experimentu teplotu vzduchu v místnosti, alespoň jako kontrolní proměnnou?
- Na základě čeho jste volila velikost vzorku? A proč pouze ženy?

- Jak mohla přítomnost druhé osoby během experimentální procedury ovlivnit měření?
Jakou výhodu dává tato metoda oproti např. využití audio nahrávky?

V Praze dne 09. 06. 2017

Ondřej Novák